

Lysichiton americanus

Nomenclatuur en Etymologie

De botanische naam *Lysichiton americanus* is opgebouwd uit delen die verwijzen naar de kenmerken en de geografische herkomst van de plant. De geslachtsnaam *Lysichiton* is afgeleid van de Griekse woorden "lysis" (λύσις), wat "ontbinding" of "scheiding" betekent, en "chiton" (χιτών), wat "tuniek" of "omhulling" betekent. Deze naam verwijst naar de manier waarop de spatha (het grote, bladachtige schutblad dat de bloeiwijze omhult) afvalt na de bloei. De soortaanduiding *americanus* betekent "van Amerika" in het Latijn en geeft aan dat de soort afkomstig is van het Noord-Amerikaanse continent. In het Nederlands wordt de plant vaak gele aronskelk of stinkende lis genoemd.

Taxonomie

De taxonomische classificatie van *Lysichiton americanus* plaatst deze opvallende moerasplant binnen een specifieke hiërarchie van biologische indelingen:

- Rijk: Plantae (Planten)
- Orde: Alismatales
- Familie: Araceae (Aronskelkfamilie)
- Onderfamilie: Orontioideae
- Geslacht: *Lysichiton*
- Soort: *Lysichiton americanus*

Foto: Piet Kok

Synoniemen

Er zijn geen algemeen geaccepteerde botanische synoniemen voor *Lysichiton americanus*. De naam is relatief stabiel gebleven in de wetenschappelijke literatuur sinds de formele beschrijving van de soort.

Variëteiten

Er zijn geen officieel erkende botanische variëteiten van *Lysichiton americanus*. De soort wordt over het algemeen beschouwd als een consistente entiteit binnen zijn natuurlijke verspreidingsgebied.

Cultivars

Hoewel *Lysichiton americanus* een spectaculaire plant is, zijn er tot op heden geen breed bekende of commercieel verkrijgbare cultivars van deze soort geregistreerd. De focus in de tuinbouw ligt voornamelijk op de soort zelf, die gewaardeerd wordt om zijn grote, gele schutbladeren en imposante bladeren. Het is mogelijk dat er in de toekomst selecties worden gemaakt die leiden tot cultivars met bijvoorbeeld afwijkende bloemkleuren of bladvormen, maar momenteel is hierover geen algemeen beschikbare informatie. De natuurlijke vorm van *Lysichiton americanus* is al zeer decoratief en wordt daarom vaak aangeplant in geschikte tuinomstandigheden.

Familie

Lysichiton americanus behoort tot de familie Araceae, de aronskelkfamilie. Deze familie omvat een diverse groep van monocotyle bloeiende planten die vaak gekenmerkt worden door hun unieke bloeiwijzen, bestaande uit een spadix (een vlezige bloeikolf) en een spatha (een opvallend schutblad). Bekende geslachten binnen de Araceae zijn onder andere *Arum* (aronskelk), *Zantedeschia* (calla) en *Philodendron*. Veel leden van deze familie groeien in tropische en subtropische gebieden, maar er zijn ook soorten die voorkomen in gematigde klimaten, vaak in vochtige habitats.

Hoogte

Lysichiton americanus is een grote, opvallende plant. Tijdens de bloei kan de plant een hoogte van 60 tot 100 centimeter bereiken, voornamelijk door de lange bloemstengel met de opvallende spatha. Na de bloei ontwikkelen zich de zeer grote bladeren, die de plant een nog imposantere omvang geven, tot wel 150 centimeter hoog en breed.

Bloemkleur

De "bloemen" van *Lysichiton americanus* zijn eigenlijk kleine, onopvallende, groenachtige bloempjes die dicht opeengepakt zitten op een vlezige spadix. Het meest in het oog springende deel van de bloeiwijze is de grote, heldergele spatha. Dit bladachtige schutblad omhult de spadix en is verantwoordelijk voor de opvallende kleur en de "bloemachtige" uitstraling van de plant in het vroege voorjaar.

Bladkleur

De bladeren van *Lysichiton americanus* zijn enorm groot en hebben een heldergroene kleur. Ze zijn breed elliptisch tot langwerpig en kunnen een lengte van 50 tot 150 centimeter en een breedte van 30 tot 80 centimeter bereiken. De bladeren hebben een opvallende, ietwat gerimpelde textuur en vormen een weelderige, bijna tropische aanblik.

Bloeiperiode

Lysichiton americanus is een vroege bloeier. De opvallende gele schutbladeren verschijnen meestal in het vroege voorjaar, vaak in maart of april, tegelijkertijd met het ontluiken van de eerste bladeren. De bloeiperiode kan enkele weken aanhouden, waarna de spatha langzaam verwelkt en de grote bladeren zich volledig ontwikkelen.

Standplaats

Lysichiton americanus is een plant die van nature voorkomt in zeer vochtige tot natte omstandigheden. De ideale standplaats is een plek met *постоянная* vochtigheid, zoals langs beken, in moerassige gebieden, aan de rand van vijvers of in zeer vochtige, schaduwrijke tuinhoeken. De plant prefereert een zure tot neutrale, humusrijke bodem. Hoewel de plant enige schaduw tolereert, zal een plek met gefilterd zonlicht of halfschaduw de beste groei en bloei bevorderen.

Herkomst

Lysichiton americanus is inheems in het westen van Noord-Amerika. Het verspreidingsgebied strekt zich uit van het zuiden van Alaska en Brits-Columbia tot in het noorden van Californië en het westen van Montana. De plant komt voor in moerassen, natte bossen en langs waterlopen in deze regio's.

Soort Gewas

Lysichiton americanus is een meerjarige, kruidachtige plant met een dikke, vlezige wortelstok. De plant overleeft de winter door middel van deze ondergrondse structuur. In het vroege voorjaar komen de opvallende bloeiwijzen en de eerste bladeren tevoorschijn, waarna de plant zich gedurende het groeiseizoen verder ontwikkelt. De bovengrondse delen sterven in de herfst af.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Vermeerderingswijze

Lysichiton americanus kan op verschillende manieren worden vermeerderd:

- Zaad: De plant produceert zaden na de bloei. Deze zaden kunnen in de herfst worden gezaaid. Verse zaden kiemen over het algemeen beter. Het duurt echter enkele jaren voordat zaailingen volwassen worden en gaan bloeien.
- Scheuren: Oudere, gevestigde planten met grote wortelstokken kunnen in het vroege voorjaar of de herfst voorzichtig worden gescheurd. Elk deel moet voldoende wortels en een groeikern hebben om succesvol aan te slaan. Dit is een relatief langzame methode.

Klimaatzone (USDA-zones)

Lysichiton americanus is winterhard in USDA-zones 6 tot 9. De plant is aangepast aan de koele, vochtige klimaten van zijn natuurlijke verspreidingsgebied. De strenge winters in zone 6 worden doorgaans goed verdragen, mits de bodem voldoende vochtig blijft. De plant kan ook groeien in warmere zones, mits er voldoende schaduw en vocht beschikbaar is.

Insecten

De bloemen van *Lysichiton americanus* zenden een sterke, soms onaangename geur uit die aasvliegen en andere insecten aantrekt voor de bestuiving. Deze insecten worden gelokt door de gele kleur en de geur, die een rottend organisch materiaal nabootst. Er zijn geen specifieke insectenplagen bekend die *Lysichiton americanus* in de tuin significant aantasten. De plant is over het algemeen robuust en weinig gevoelig voor ziekten en plagen wanneer de juiste groeiomstandigheden worden gehandhaafd.

Bronvermelding

- Flora of North America Editorial Committee. (2000). *Flora of North America North of Mexico*, Vol. 22. Magnoliophyta: Alismatidae, Arecidae, Commelinidae (in part), and Zingiberidae. Oxford University Press.
 - Govaerts, R., Frodin, D. G., & Bogner, J. (2002). *World Checklist and Bibliography of Araceae (and Acoraceae)*. Royal Botanic Gardens, Kew.
 - Plants of the World Online. (z.j.). *Lysichiton americanus* Hultén & H.St.John. Royal Botanic Gardens, Kew.
<http://www.plantsoftheworldonline.org/taxon/urn:lsid:ipni.org:names:275296-1>
 - Tropicos.org. (z.j.). *Lysichiton americanus* Hultén & H. St. John. Missouri Botanical Garden. <https://tropicos.org/name/2103798>
 - United States Department of Agriculture. (z.j.). *Lysichiton americanus*. USDA, NRCS.
<https://plants.usda.gov/home/plantProfile?id=LYAM>
-

Samenvatting

Onderwerp	Resultaat
Nomenclatuur/Etymologie	<i>Lysichiton</i> (van Grieks 'lysis' = ontbinding en 'chiton' = tuniek, verwijzend naar het afvallen van de spatha), <i>americanus</i> (Latijn voor 'van Amerika').
Taxonomie	Rijk: Plantae, Orde: Alismatales, Familie: Araceae, Onderfamilie: Orontioideae, Geslacht: <i>Lysichiton</i> , Soort: <i>Lysichiton americanus</i> .
Synoniemen	Geen algemeen geaccepteerde botanische synoniemen.
Variëteiten	Geen officieel erkende botanische variëteiten.
Cultivars	Geen breed bekende of commercieel verkrijgbare cultivars.
Familie	Araceae (Aronskelkfamilie).
Hoogte	60 tot 100 cm (tijdens bloei), bladeren tot 150 cm hoog en breed.
Bloemkleur	Kleine, groenachtige bloempjes op een spadix; opvallende, heldergele spatha.
Bladkleur	Heldergroen, breed elliptisch tot langwerpig, tot 150 cm lang en 80 cm breed.
Bloeiperiode	Vroeg voorjaar (maart-april).
Standplaats	Zeer vochtige tot natte grond; zure tot neutrale, humusrijke bodem; halfschaduw tot gefilterd zonlicht.
Herkomst	Westelijk Noord-Amerika (van Alaska en Brits-Columbia tot Californië en Montana).
Soort Gewas	Meerjarige kruidachtige plant met een vlezige wortelstok.

Voorzitter: voorzitter.nrv@gmail.com

Website: nrvwebsite.nl

Secretariaat: secretariaat.nrv@gmail.com

Facebook: <https://www.facebook.com/groups/505404964892414>

Webmaster: webmasternrv@gmail.com

Vermeerderingswijze	Zaad (duurt enkele jaren tot bloei), scheuren (langzaam).
Klimaatzone (USDA)	USDA-zones 6 tot 9.
Insecten	Bestuiving door aasvliegen en andere insecten aangetrokken door de geur; over het algemeen weinig last van plagen.